

Índex

www.revistalafarga.cat
lafarga@revistalafarga.cat

Agenda	2
Editorial	3
Entrevista	4
Apunt Històric	6
Col·laboració	7
Solidaritat	12
Ensenyament	13
Curiositats	16
Cuidem les mascottes	17
Llibres	18
Entreorelles	18
Informació Municipal	19
Notícies	22
Teatre	26
Pessics d'art	27
Fauna	29
El lector veu i diu	30
Fauna	31
Guia de serveis	32
Gastronomia	33
Cuina internacional	33
Demografia	34
El temps	34
Poti-poti	35

Els nostres diners

El sistema català de caixes d'estalvi, compost per una desena d'entitats, ha desaparegut amb un parell d'anys. El que s'havia anat construint durant dècades s'ha esvaït amb una aclucada d'ulls. De catalanes només en queden tres, dues d'elles intervingudes per l'estat i a l'espera de comprador. I totes convertides en bancs. Es tractava d'un conjunt d'entitats que repartides pel país treballaven per la gent del territori, les seves empreses i comerços, i les seves obres socials suplien mancances de diversos tipus. La funció social que desenvolupaven les caixes i que eren la seva raó de ser es limiten ara als dividendes dels seus accionistes. Ara, els nous grans bancs, majoritàriament espanyols, les substitueixen. Això significa que els centres de decisió s'allunyen del nostre entorn i que perdem el control dels nostres estalvis i interessos. I que sense poder econòmic es dilueix el nostre poder polític.

És imprescindible que aconseguim teixir un nou sistema bancari català que tingui diverses entitats potents amb seu a casa nostra, que s'impliquin en la defensa de les nostres necessitats i en el desenvolupament del nostre sistema econòmic, mancat de suport i d'un bon finançament. Els nostres polítics i les empreses de capital català, que cada vegada estan també més controlades per empreses foranes, tenen ara l'obligació moral i també l'oportunitat empresarial de no deixar-se perdre les dues antigues caixes que resten intervingudes, Catalunya Caixa i Unnim, i salvar almenys un tercer banc, que després de Caixa Bank i Banc Sabadell pugui ajudar a articular un sistema financer propi. Un sistema que comporti unes entitats solvents i sanejades, que sostinguin la nostra economia amb eficiència i consciència de país. Unes corporacions que tinguin capacitat de projecció internacional i que de terra endins acomplexin també una funció social imprescindible, amb respecte als seus orígens. No podem perdre el tren d'un procés global de reordenació en el qual podem restar més empobrits i perifèrics.

La Farga no se solidaritza necessàriament amb les opinions expressades en els articles signats i no es fa responsable del seu contingut. La Farga autoritza la reproducció dels articles sempre que se n'indiqui la procedència.

ANY XXXIII NÚM 287 GENER DE 2012

EDITA: Casal de Jubilat de Salt
Passeig Verdaguer, 1
Tel 972 23 85 78

COORDINADOR: Manel Oliveras

CONSELL DE REDACCIÓ:

Manel Oliveras, Agapit Alonso i Pont, Carme Torrent, Joan Corominas, Agnès Cabezas, Anna Clarà, Josep M. Pla, Roger Torramadé, Júlia Pujolràs i Carme Garriga.

MAQUETACIÓ: 7 de disseny

IMPRESSIÓ: Impremta Pagès

COL-LABORACIONS:

Josep Clarà, Lluís Mateu, Joan Serrat, Fermí Sidera, M^{re} Rosa Puig i Dalmau, Manel Sánchez, Institut Salvador Espriu, Sònia Subils, Arxiu Municipal, Càritas Salt, Anna Delatte (Ventjol), Cèlia Güell Ripoll (Quineres de Salt), Associació Marfull, Sergi Villena (Vetxarxa).

PORTADA: Collage. Títol: "Hivern a la plaça".

Autor: Marta Rodríguez

CONTRAPORTADA: Roger Torramadé


CORRECCIÓ: CPNLP

DISTRIBUCIÓ: Josep Palmerola

ADMINISTRACIÓ: Manel Oliveras

DIPÒSIT LEGAL: GI-356-1979



membre de:  **ACPC**
Associació
Catalana
de la Premsa
Comarcal

amb la col·laboració de:  **Ajuntament de SALT**

 **Diputació de Girona**

 **Generalitat de Catalunya**

MANTINGUEM EL FOC VIU DE LA FARGA!



Nom: Manel Oliveras
Edat: 58 anys
Nascut i resident a Salt
Professió: pensionista

A més a més: administrador i coordinador de la Farga, Revista de Salt.
 La Farga: el 2009 es va passar de 32 a 36 pàgines. Se'n distribueixen 1.300 mensualment, d'aquestes, prop d'unes 700 s'envien als socis del casal, i la resta es reparteixen a diversos punts com ara estancs, perruqueries, fleques, escoles, biblioteca, etc.

En Manel ha traslladat les seves 'manetes' amb l'electrònica, una feina que va fer abans d'entrar al cos de la Policia local, a l'organització i digitalització de la Farga. Per això, des que va prendre el relleu de l'estimat i enyorat Ramon Torramadé al capdavant de la revista, la correcció i maquetació es fa a través d'Internet, s'ha donat l'arxiu de fotografia analògica a l'Ajuntament i s'estan digitalitzant totes les revistes antigues. Tota aquesta bona feina, però, no ha pogut evitar que la crisi actual hagi desembocat en la manca d'anunciants i el retard en les ajudes institucionals, de manera que ens hàgim de replantejar la seva continuïtat. Amb aquesta entrevista volem que conegueu més el nostre coordinador i també convidar-vos a col·laborar perquè puguem mantenir viu el foc de la Farga de Salt.

-Parlem una mica de tu. Ja m'has dit que ets de Salt de sempre, però què vas fer com a professió?

-Vaig estudiar aquí, amb els germans de la Salle, després vaig passar a la Salle de Girona, on vaig fer tot el que en deien el Batxillerat Elemental, fins a quart i revàlida, i després vaig començar a treballar d'aprenent i a estudiar, així de manera autodidacta, electrònica. També, ja treballant de policia, vaig fer les proves d'accés a la universitat i vaig començar a estudiar Dret, però m'hi vaig haver de seure, no tenia temps suficient. Em vaig passar uns 15 anys arreglant televisors, ràdios, etc. fins a finals del 83. Treballava, primer, per al distribuïdor de la General Elèctrica Espanyola, que més tard va ser la Thomson. Voltàvem per la província fent reparacions d'aquests aparells. Però després l'empresa va fer aigües i em van posar a l'atur.

-I va ser quan vas decidir oposar per fer de policia local?

-En aquells moments en què estava a l'atur va sortir la convocatòria per fer de policia aquí a Salt, que eren les primeres que es feien, perquè aquí encara hi havia policies de Girona. Quan va haver-hi la segregació, van deixar policies de Girona

que es van quedar aquí, alguns voluntaris, però altres amb la condició que quan sortissin places de gent d'aquí, ells tornarien cap a Girona. I així va ser com jo i altres vam entrar al cos. Això era el febrer del 84. El 86 vaig pujar a caporal, el 97 a sergent i així fins que per un accident laboral vaig haver de plegar.

-Quina és la teva percepció de la seguretat a Salt? Deus tenir encara contacte amb els excompans, suposo.

-Sí, i tant. Ha canviat tot molt, però quan vaig entrar jo, el 84, la veritat és que vam passar una època molt dolenta. Hi havia un bar al carrer Cervantes que es va cremar; davant el teatre de Salt hi havia el Líquids; al passeig Ciutat de Girona, per on ara hi ha el Nupi, hi havia també un bar amb un ambient força complicat. En aquests llocs s'hi ajuntava gent amb antecedents, drogoaddictes, etc. Hi havia moltes baralles i gairebé no hi havia dia que no haguéssim d'intervenir. Del 84 al 88 va ser força complicat. Després va començar a reduir-se una mica.

-Curiós. Últimament semblava que Salt havia sigut una bassa d'oli fins fa quatre dies...

-És que són tres coses diferenciades: per una banda, les estadístiques que pot donar la policia, per l'altra la seguretat real, i en tercer lloc la sensació que percep la gent per comentaris, per la premsa, etc. De fet, jo, en les estadístiques, no hi crec, perquè són valors molt relatius. Està molt bé que hi siguin per tenir una mica d'orientació, si hi ha hagut variacions, però no són del tot fiables perquè hi ha molta gent que no denuncia. I ja et dic jo que aquí hi va haver un temps que va ser terrible. També hi havia molts robatoris a l'interior d'habitatges, no hi havia dia que no hi hagués un parell de cotxes amb els vidres trencats per robar el radiocasset, d'això



1987-programa de Ona Blava a Ràdio Salt

sembla que ningú se'n recordi. Ara també passen coses, cada època té lo seu, però és que cal diferenciar entre la seguretat i el problema que tenim de convivència. Ja en els últims anys laborals meus, hi havia moltes queixes de soroll de veïns, per exemple. Això no són delictes, en tot cas són problemes de convivència.

-Per acabar amb el tema de seguretat i ja passem a parlar de la Farga. Com valoren la ubicació de l'oficina regional dels Mossos a Salt?

-Hi ha una cosa clara i és que la Policia local de Salt necessita una altra ubicació, d'això no hi ha cap mena de dubte. Ja quan jo hi treballava i havia estat a la junta de personal, això s'havia reclamat moltes vegades. Per tant, era inevitable que calia buscar un lloc. Si els Mossos s'hi afegeixen, doncs bé, també perquè els ciutadans tindran més a prop poder fer les denúncies, tant a la Policia local com a Mossos. Ara bé, per seguretat, el fet de tenir l'oficina regional o no, no és garantia de res. Perquè sí que hi haurà més Mossos, però a dins, les patrulles aniran allà mateix on van ara. O sigui que aquí el que ens interessa reclamar no és un edifici que estigui a dins de Salt, sinó que a Salt s'hi destinin més Mossos. No per tenir l'edifici tindrà més seguretat.

-Parlem de la Revista. Com va ser que comencés a col·laborar amb la Farga?

-Això va ser l'any 2009, la meua veïna, l'Anna, va entrar a casa i em va dir 'Manel, la Farga se'n va a l'aigua!' i em va explicar que l'administrador que hi havia, en Rafel

Sala, deixava aquesta tasca i que necessitaven algú que portés l'administració i que havien pensat en mi. Al no estar lligat a un horari laboral, doncs em vaig animar. Em vaig presentar allà al Casal, amb en Rafel i en Ramon Torramadé, que em van explicar una mica de què anava la història i així vaig agafar la part de l'administració.

-I us va entendre molt bé amb en Ramon Torramadé.

-Amb en Ramon el lligam va anar a més. Perquè l'home va veure que em podia localitzar fàcilment i que el podia ajudar amb temes d'internet, etc. A més, va ser quan ell es va posar malalt i vam començar a treballar més estretament. M'hi vaig involucrar més també per ajudar-lo a ell. Ell seguia sent el coordinador però hi havia algunes coses que ja les anava fent jo. També de cara als dissenyadors i correctors, vam informatitzar el sistema i jo me'n vaig anar fent càrrec. Al faltar ell, doncs, el consell de redacció va trobar adequat que prenguéssim el seu relleu en la tasca de coordinador.

-La Farga, ja la llegies, però?

-Sí! jo havia vist un munt de vegades com feia el muntatge en Xarri Terribes. Recordo que col·locava alguns articles i fotografies, altres es picaven allà a la impremta Pagès. Un cop tenia això muntat, havia d'anar a la impremta i parlar amb la Isabel, a veure com ho acabaven de maquetar. Era una feina de xinos, que en diem. Això ha canviat moltíssim, en pocs anys. De fet, ha començat a funcionar tot digitalment, la maquetació, a partir del número 216, o sigui que fa relativament poc.

-Però aviat les tindrem totes en format pdf, perquè estàs fent la laboriosa feina de digitalitzar totes les Fargues antigues...

-És que allà al local de la Farga, al casal de jubilats, en Ramon havia fet un muntatge tipus arxiu, amb tot de calaixos i les revistes antigues. Això, un incendi mateix ho podria malmenar. A més, els últims temps hi ha hagut gent



de diversos llocs, fins i tot de Barcelona, que han fet consultes sobre articles que s'havien publicat a la Farga. Tot plegat em va fer pensar que calia posar-ho d'alguna manera que estigués a l'abast de tothom. En Narcís Burch sempre diu 'estem fent la història de Salt', home, jo no sé si és tant com això, però sí que és una informació que val la pena que estigui a l'abast. Sobretot ara, revisant les més antigues, comprovem que s'hi pot anar veient l'evolució del poble. Així vaig començar a escanejar pàgina per pàgina des de les fargues més antigues. A banda, l'arxiu fotogràfic que teníem, de fotografies per a la Farga totes acompanyades amb una fitxa descriptiva, que això ho havia fet en Ramon, l'hem cedit a l'Arxiu municipal.

-Per als nostres lectors, explica'm quin és l'estat de la Farga i com es presenta el futur pròxim.

-La crisi ens ha passat factura. Però fins ara hem pogut anar fent perquè hi havia bossa, un dipòsit estalviat. Hi havia alguns diners que s'havien pogut arraconar perquè teníem una subvenció de la Diputació, també una de la Generalitat i un conveni amb l'Ajuntament al que havia ar-



Entrevista a Manel Oliveras

ribat en Ramon. Però des de fa alguns números, al no haver cobrat algunes subvencions i també per la reducció dels anunciants, hem anat gastant aquest dipòsit fins que hem arribat al límit. Pel que fa a la subvenció de la Diputació, hem hagut de buscar una altra via perquè han canviat les bases i no hi poden accedir organismes com ara Casals de Jubilats. Com que l'editor de la Farga és el Casal de Jubilats de Salt, per bé que la revista va més enllà i és de tot el poble, doncs no hem cobrat aquesta ajuda. Pel que fa a les ajudes de la Generalitat, aquest any s'han convocat molt tard i encara no sabem si la del 2011 ens l'adjudicaran o no i per quina quantitat. Per part de l'Ajuntament, sembla que hi ha bona disponibilitat per mirar de seguir amb el conveni, tot i reduint una mica l'import, pels temps difícils en què ens trobem. I a nivell d'anuncis també estem pendent d'alguns cobraments.

-Per això la Farga, en principi, passarà a ser bimestral. Sap greu...

-Sí, però mira, amb aquesta feina de digitalització, he pogut comprovar que durant els anys 90 també hi va haver períodes en què es van fer números bimestrals. És a dir, potser hi ha número el gener, el febrer, però després trobes el següent que diu març i abril. O sigui que aquest cas ja s'havia donat i també se'n van sortir. A més, estem pensant organitzar segurament un concert per recaptar fons, entre gener i febrer, a veure si podem assegurar algun número més. Ja anirem informant.

-A nivell de continguts, com es valora la Farga?

-Els comentaris que arriben, tant a mi com a la resta del consell de redacció, són molt positius. Fins i tot a la web hi ha una enquesta i la majoria d'opinions són positives. Potser tots són amics, però vaja...

La majoria opinen que ha tingut una evolució molt positiva, que no és una revista amb quatre notícies del Casal, sinó que s'ha convertit en una revista d'informació del poble i que fa un servei.

-La web també ha contribuït a tenir més lectors? Es podria donar el cas que es deixés de publicar en paper i només es fes digitalment?

-Tenim visites fins i tot de la Xina, de Rússia, d'Austràlia... encara que potser l'obren per casualitat. També de Barcelona, Granada... tenim més de 2.000 visites des de principis d'any. No és gaire, però vol dir que es va consultant. De tota manera, encara hi ha molta gent que no té internet o que no miren pàgines d'informació local, i per tant el que surt a la Farga en paper arriba a molta més gent.

Agnès Cabezas Horno

El Mas i la Masia

El mas és un nom documentat ja al segle XI, que respon a la propietat agrícola que té com a funció el control directe de les terres i les activitats que s'hi desenvolupen. Es tracta d'un centre que s'abastia ell mateix. A Catalunya l'origen del mas té lloc a l'anomenada Catalunya Vella (Pre-Pirineu i Serralada Transversal) durant l'Alta Edat Mitjana, quan es començaren a estructurar les propietats feudals i les relacions estables entre pagesos i senyors basades en l'adscripció a la terra.

En el mas es troben quatre parts diferenciades: boscos, pastures, camps de conreu i edificacions (l'habitatge, anomenat la masia, i estables, eres o cabanes). La masia adquirirà una estructura arquitectònica pròpia. Normalment consten de dues o tres plantes, amb teulades de dos vessants i plantes baixes de volta. La majoria de masies estan orientades al sud i estan construïdes amb pedra

sense desbatar. A la planta baixa generalment es realitzen les feines pròpies de l'explotació, la superior es destina a l'habitatge i la de dalt de tot, les golfes, acostumen a utilitzar-se per emmagatzemar i assecar productes agrícoles, per la qual cosa està ben airejada.

Fins al segle XV l'estructura del mas fou molt estable, excepte quan molts masos anomenats 'masos ròncecs' quedaren abandonats arran de la pesta negra, el 1348. Quan el conflicte remença s'anà solucionant, el mas comença a estendre's per tot el país. A causa de les violències de les guerres i els bandolers, durant els segles XVI i XVII algunes masies es fortificaren. D'altres, a partir del segle XVIII, foren remodelades quan els pagesos s'anaren enriquint seguint els estils arquitectònics del moment. El mas ha estat el receptacle d'unes determinades relacions socials i de treball, i també familiars. D'aquí les figures del

remença i del pagès, de l'hereu, la pubilla o el masover.

Durant el segle XX, amb els canvis socials i agrícoles, molts masos desaparegueren. N'hi ha de cerealistes a l'Empordà, de ramaderes al Pirineu i al Montseny, de vitícoles al Priorat i al Penedès i d'hortícoles al Maresme o al delta de l'Ebre. Altres es transformaren en explotacions agrícoles modernes i en l'actualitat, gràcies a l'auge del turisme rural, alguns s'han recuperat i rehabilitat per a la nova funció.

J.C.L.



Alguns textos escollits (part II)

Plató, *Apologia de Sòcrates*

Oh tu, bon amic, que ets atenesès, ciutadà de la ciutat més gran i més anomenada per la saviesa i per la força, no t'avergonyeixes d'ocupar-te de la fortuna per veure com se't farà el més grossa possible, i de la glòria i de l'honor, i en canvi, del seny i de la veritat de l'ànima, de veure com esdevindran millors, no te n'ocupes ni hi penses? I si algú de vosaltres m'ho nega i diu que se n'ocupa, no el deixaré pas anar de seguida i me n'aniré, sinó que li faré preguntes i l'examinaré i l'investigaré i si em sembla que no està en possessió de la virtut, però diu que la posseeix, li faré retrets que atribueixi tan poc valor a les coses que en tenen molt i s'estimi tant les coses que en tenen poc.

Així ho faré amb joves i amb vells, amb aquell que trobaré, estranger o de la ciutat, més, però, amb els de la ciutat, perquè em sou més pròxims per la sang. Car sapigüeu bé que m'ho mana el déu; i jo penso que no hi ha per a la Ciutat cap bé més gran que aquest servei meu al déu. Car no faig res més que anar d'una banda a l'altra persuadint-vos, joves o vells, de no ocupar-vos ni del cos ni dels diners abans ni amb tant de zel com l'ànima, per fer-la tornar el millor possible, dient-vos que la virtut no ve de les riqueses, sinó que les riqueses i tots els altres béns dels homes en l'ordre particular i en la vida pública venen de la virtut.

Si dient això, doncs, corrompo la joventut, la meua activitat deu ésser perjudicial; però si algú afirma

que dic altres coses que aquestes, no diu res de bo. En fi, jo diria, atenesos, cregueu Àtinos o no el cregueu, m'absolgueu o no m'absolgueu, jo no puc obrar altrament per moltes vegades que em condemneu a mort.

S. Laing

En proporció a la riquesa del país, uns pocs bells edificis hi ha a Anglaterra, quin escàs ús del capital en museus, quadres, joies, objectes exòtics, teatres i altres objectes improductius! Aquest que és el principal fonament de la grandesa del país, és assenyalat moltes vegades pels viatgers estrangers i per alguns dels nostres escriptors de periòdics, com a prova de la nostra inferioritat.

J. F. Kennedy (discurs a Berlín)

Fa dos mil anys, dir 'jo sóc ciutadà romà' era l'orgull més gran que hom podia tenir. Avui dia, en el món de la llibertat, no hi ha res més digne que poder dir: 'Ich bin ein Berliner', jo també sóc berlinès. No hi falta gent al món que no entén, o que pretén no entendre, què és el que es juga entre el comunisme i el món lliure. Que vinguin a Berlín. Altres afirmen que el futur és el comunisme. Que vinguin també a Berlín.

Maig del 68. La imaginació al poder.

El somni és realitat. Exagerar és començar a inventar. Un home no és estúpid o intel·ligent: és lliure o no ho és. Sota les llambordes

hi ha la platja. De bon mestre, en tindrem un quan cadascú sigui el seu. Tot ensenyant és ensenyat. Tot ensenyat és ensenyant. La Revolució ha de fer-se en els homes abans de realitzar-se en les coses. Prohibit prohibir. La llibertat comença amb una prohibició: fer mal a la llibertat d'altri. Acabareu tots per rebentar de confort. Xaleu ara i sempre. El bosc precedeix l'home, el desert el segueix. Corre camarada, el vell és rere teu.

Un pensament que s'estanca és un pensament que es podreix. Sigueu realistes, demaneu l'impossible. Oblideu-vos de tot allò que heu après. Comenceu per somiar. Desbordeu el vostre cervell tan sovint com la vostra bragueta. La imaginació pren el poder. La insolència és la nova arma revolucionària. Viviu sense temps mort, xaleu sense traves. Aquells que prenen els seus desigs per realitats són aquells que creuen en la realitat dels seus desigs. Com més faig l'amor, més ganes tinc de fer la revolució. Com més faig la revolució, més ganes tinc de fer l'amor.

Jack R. Harlan, Corps and Man

Si restringim el concepte de mala herba a aquelles espècies adaptades a la pertorbació humana, resultarà aleshores que la primera i primordial de les males herbes és, per definició, l'home, sota la influència del qual han evolucionat les males herbes restants.

Joan Corominas



MOBRA, S. L.

construccions metàl·liques - tall, deformació de xapes i tubs

Pol. Ind. Torre-Mirona - C/ Vilablareix, s/n - 17190 SALT (Girona)
Tel. 972 23 53 17 - Fax 972 24 26 18 - mobra@intercomgi.com

Les festes nadalenques són símbol i realitat històrica d'uns fets transcendents per a la humanitat i viscuts a través dels segles. Contemplem avui aquestes festes sota tres objectius ben concrets i edificants.

És interessant aprofundir i observar l'ambient nadalenc als afores amb il·luminació pels carrers i places, i sentir cançons tradicionals a més de la calor familiar a què inviten aquestes festes.

En la faceta religiosa, se'ns recorda el naixement del Crist en la Cova de Betlem. Aquest Jesús que "resideix" entre nosaltres i és penyora de vida eterna, mereix el nostre agraïment i seguiment.

S'ha de reconèixer la vessant social del Nadal. Són dies de concòrdia i comunió; felicitacions, alegria, unió de famílies, assistència a les solemnitats religioses -pensem en la Missa del Gall-, "pares que reben els fills, néts, besnéts...o, dit d'una altra manera, fills que reben

pares, avis, besavis...". Tot un goig en una família, en una societat, en un poble.

El contingut dels àpats és especial. És el "menjar de Nadal"

· un entrant "per picar",
· canelons i pollastre amb bolets, o bé

· escudella de galets i "carn d'olla", seguida de vedella amb salsifins.

De postres fruita, neules, torrons, vins, cava, ratafia, moscatell...

Cafè amb gotes d'anís, conyac, whisky (segons preferències).

Ara, es pot servir a fora el cigarret o el puro.

Les cançons com "A 25 de desembre, fum, fum, fum...", "Santa Nit...", Campana sobre campana...", "Anem a Betlem..." i tantes altres, se senten a l'església, cases i carrers.

Hi haurà qui recitarà poesies nadalenques i familiars per completar la festa.

Cal posar l'accent aquest any, en les mancances econòmiques i hu-

manes que acompanyen a moltes famílies en un temps amb crisi, atur, malalties... hospitals, presons, absències... , que són uns fets que priven de les celebracions i alegria, unions familiars i que han de moure a directius i societat a ajudar en aquests casos que en ocasions diverses i especialment en aquestes festes nadalenques, es troben en precària situació.

No obstant, des de la nostra posició i exposició, desitgem un bon Nadal a tothom.

Maria Rosa Puig i Dalmau



Any de traspàs

Ara que comencem un any més llarg, un any de traspàs, potser és oportú recordar la història del calendari.

Els humans, des dels temps més primitius, hem disposat de dos rellotges naturals per comptar el temps: el sol i la lluna.

El sol ens dona la unitat de temps més universal i fàcil de mesurar: el dia, l'interval de temps entre dues sortides de sol.

La lluna ens dona una altra unitat de temps que pels pobles primitius que miraven molt el cel era fàcil de mesurar: el mes lunar, l'interval de temps entre dos plenilunis. És significatiu que la paraula mes (a través del llatí mensis) ve del grec mene, que vol dir lluna. També en anglès month (mes) deriva de moon (lluna) i en altres llengües passa el mateix.

Però fent servir aquestes dues unitats, mes i dia, es presenta un problema: una no és múltiple exacta de l'altra, ja que el mes lunar equival a 29,5303 dies.

Una altra unitat natural de temps que també ens ve del sol és l'any. Però, a diferència del mes lunar, mesurar la duració de l'any era més difícil pels pobles primitius. Eren conscients del pas dels anys pels canvis periòdics de les estacions, però per determinar exactament el començament d'un any havien de fer observacions molt precises. Per exemple, els antics egipcis comptaven els anys a partir del dia en què veien per primer cop l'estrella Siri sobre l'horitzó del desert. Altres pobles ho feien a partir del dia en què la llum del sol penetrava per primer cop per un orifici dels seus monuments megalítics. I tampoc l'any solar (el temps que tarda la Terra a donar una volta al Sol) té un nombre exacte de dies o de mesos. Equival a 365,2422 dies o a 12,3684 mesos lunars.

Fer un calendari és intentar que concordin anys, mesos i dies. Les diverses cultures antigues van inventar els seus propis calendaris. La nostra llengua i cultura proce-

deixen fonamentalment dels romans. Els primitius romans tenien un calendari de 12 mesos lunars de 29 o 30 dies alternativament. Com que no sumen un any, de tant en tant afegien un altre mes, o sigui feien un any de 13 mesos. Es pot comprendre que això era odiós per a la gent i el consideraven un any nefast, un any de mala sort. Segurament ens ve d'aquí la superstició del número 13. En aquest antic calendari romà l'any començava a la primavera, al mes de març, consagrat a Mart, el déu de la guerra, i acabava al febrer. El noms de setembre, octubre, novembre i desembre venen de que



Any de traspàs

aquests mesos eren aleshores el set, vuit, nou i deu de l'any (en llatí: "septem, octo, novem, decem"). Quan Juli Cèsar va agafar el poder instituint l'Imperi Romà degué pensar que això d'afegir un mes de tant en tant era poc seriós i decidí acabar-ho. Aconsellat pels astrònoms de l'època va reformar el calendari l'any 46 abans de Crist (reforma juliana). Per treure el desori i aconseguir que les estacions fossin sempre en els mateixos mesos, va ordenar que aquell any tingués excepcionalment 15 mesos ("annus confusionis"). Després implantà un calendari semblant al que tenim ara. L'any comença el gener i es manté un cicle de 3 anys de 365 dies i un de 366 (any de traspàs). L'any té 12 mesos, que no són lunars sinó de 30 o 31 dies alternativament, excepte el febrer (que abans era l'últim) que en té 28 (o 29 en els anys de traspàs). En honor a Juli Cèsar, al mes que abans era el cinquè, l'anomenat "quintilis", se li va donar el nom de "julius" (l'actual juliol). L'emperador que el succeí, Octavi August, va donar també el seu nom al mes següent, el "sextilis", que passà a dir-se "augustus" (l'actual agost) i a tenir també 31 dies (per no ser menys que Cèsar). Per conservar l'alternança en el nombre de dies calgué retocar altres mesos que van quedar com són ara.

El calendari julià donava un any de 365 dies i $\frac{1}{4}$ de dia, o sigui 365,25 dies. Però l'any solar equival a 365,2422 dies. La diferència és de 0,0078 dies. Aquest petit error que es va sumant cada any arriba a produir un retard d'un dia cada 128 anys.

L'any 1582 el retard ja era de 10 dies. De seguir, així la Pasqua cristiana, que els Evangelis vinculen a l'equinocci de primavera, acabaria celebrant-se a l'estiu. Per això el papa Gregori XIII, aconsellat per astrònoms de l'època, va modificar altre cop el calendari (reforma gregoriana). Per eliminar el retard manà que se suprimissin 10 dies d'aquell any (del 4 d'octubre es passà al 15) i que a partir d'aleshores dels anys de traspàs se'n traguessin tres cada 400 anys. Es va establir que fossin de traspàs tots els anys divisibles per 4 (així n'hi hauria un cada 4 anys), però que no ho fossin els acabats en dos zeros (tot i ser divisibles per 4), excepte quan les dues primeres xifres formin també un número divisible per 4. Així no van ser de traspàs els anys 1700, 1800 i 1900, però sí que ho van ser el 1600 i el 2000.

Comptant per setmanes l'any normal té 52 setmanes i 1 dia. Per això d'un any a l'altre les festes es retarden un dia de la setmana. Per exemple Nadal va caure en dissab-



te el 2010 i en diumenge el 2011. Però quan l'any és de traspàs les festes "traspassen" un dia més, d'aquí ve el nom. Així el Nadal del 2012 no caurà en dilluns sinó en dimarts. El nom castellà de "bisiesto" ve de que en el calendari romà, del dia afegit en deien "dies bis sextus" perquè el posaven després del "dies sextus ante calendas martii", o sigui després del sisè dia abans de començar el març.

Els països protestants i ortodoxos van tardar molt a adoptar la reforma gregoriana i els islàmics conserven per a les festes religioses el seu calendari lunar, però en l'àmbit civil el nostre calendari és vigent a tot el món.

En fi, ja que per culpa del calendari haurem de treballar un dia més sense cobrar-lo, consolem-nos imaginant que això pot anar bé per combatre la forta crisi que patim.

Joan Serrat

Parlant castellà en la intimitat

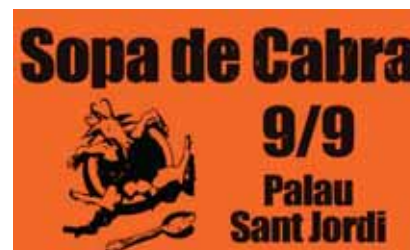
Nova tempesta en un got d'aigua a l'ex-oasi català. Aquesta vegada es tracta del tremend escàndol que va provocar la revelació, a través del programa "El convidat" de l'Albert Om, que el cantant Gerard Quintana a casa seva parla, amb la dona i els seus dos fills, en castellà. Val a dir que a mi també em va sorprendre, el descobriment, perquè la companya d'en Quintana, tot i ser filla de pares castellanoparlants, és nascuda a Barcelona, i se suposa que deu haver tingut temps d'aprendre a parlar l'idioma del país (la seva germana petita el parla amb tota

fluïdesa). Això ens hauria de fer pensar sobre el nivell d'això que en diuen "l'ús social del català" al Cap i Casal i dels "beneficis" d'aquest concepte bord del "bilingüisme actiu" que tan alegrement es practica a la capital catalana...

Però, tornant a la tempesta que dèiem, l'allau de veus i piulades de gent crispada per l'exemple del (ex?) cantant de Sopa de Cabra va ser monumental, i vam poder sentir coses com que si el programa de TV3 s'hagués emès abans dels recitals del grup al Sant Jordi en commemoració dels 25 anys de carrera, el segon cap de setmana

de setembre, "n'haurien fet prou amb Luz de Gas", i el noi de Girona va ser engegat tot seguit per la congregació a les tenebres exteriors.

No hi estic d'acord. D'una banda, tothom té dret a evolucionar, i a rectificar, que diuen que és cosa de



savis. I Sopa de Cabra, amb Gerard Quintana al capdavant, venia d'un temps en què proposaven fer "de les banderes un gran llençol" i en què van editar un disc en castellà, "Mundo infierno", que no va triomfar ni a Espanya ni a Catalunya, i a més es van haver de veure titllats de traïdors, com ara li ha passat al pobre Quintana. Els puretes d'ara, com els de llavors, no li tenen en compte per a res el fet que el grup es passejava pel país veí cantant les seves cançons de sempre, no solament les de "Mundo infierno", i que enlloc es van trobar que els hi llancesin rocs (dels minerals) ni cacauets, com sí que els hi va passar a Catalunya quan hi van tornar, per haver-se passat al castellà; i tampoc es recorden que en aquell temps abundaven els grups que cantaven en castellà perquè trobaven poc menys que ridícul fer rock en català (com si el rock'n'roll l'haguessin inventat també al collons de Plaza del Sol!).

«Unes quantes estelades. Crits unànimes d'independència. I en Quintana que els respon: "Fa vint anys érem en aquest mateix escenari amb Els Pets, Sau i Sangtraït. Nosaltres aleshores no ho teníem tan clar, això que dieu, i creïem que havíem de lluitar per un món lliure. Però ara que el món és més global que mai, sempre s'és a temps de rectificar, sabem que només hi ha un camí per a ser nosaltres". Més crits d'independència. I de fet, van ser uns quants els moments en què Gerard Quintana va fer ban-

dera de la independència. Així, en la presentació de 'Sota una estrella' va recordar que quan la van fer, molts van relacionar la cançó amb l'estelada i el grup sempre ho havia negat: "El públic, però, sempre és més intel·ligent que nosaltres". També va aprofitar la presentació de 'Guerra', una versió de Bob Marley, per reivindicar la necessitat que "aquest país petit" vagi junt i aconsegueixi ser una sola veu». [De la crònica del recital al diari digital Vilaweb]

Aquesta és una. L'altra és que una cosa és l'ús social del català, un terreny on sí s'ha de treballar, i molt encara, igual que en l'ús del català com a llengua vehicular a l'escola, que no s'ha de deixar perdre sota cap concepte, i una cosa totalment diferent és l'ús de l'idioma a la intimitat de la llar, que ha de ser el que triïn, per les raons que només ells han de saber, els membres de la família, i ningú més. I ningú n'ha de fer res. Ningú, encara que la llengua escollida sigui la mateixa que el feixisme espanyol fa mans i mànigues per imposar a Catalunya alhora que intenta bandejar per tots els mitjans la llengua pròpia del país.

Vist tot plegat, jo demanaria als 'independentistes-independentistes' que, sisplau, no ens encallem en collonades estúpides de sibarites de pell prima, i que emprem les energies allà on de debò fan falta, i no pas a estripar-se les vestidures per menys de cinc cèntims, i

a damunt sense tenir raó. A empènyer per l'emancipació del país, a tombar l'estaca (que cada dia que passa està més corcada), hem de ser-hi tots, catalans de dretes, de centre i d'esquerres, catalanoparlants i castellanoparlants (i els parlants de qualsevol de les més de 200 llengües que se senten avui pels carrers de Catalunya).

Avui, el dia que escric aquestes ratlles (dijous 20 d'octubre del 2011), en què en un sol dia ha desaparegut físicament el dictador libi (esborronadores, les imatges de la seva captura..., quant d'odi acumulat!), en què ETA ha anunciat que renuncia definitivament a la violència armada (i a partir d'ara, per cert, ja veurem qui arriba primer, si Catalunya o Euskadi, a la meta de l'alliberament nacional...) i en què el Barça ha inaugurat una nova etapa obrint la nova Masia, l'aire sembla més respirable i convida a l'optimisme i a anar endavant.

Espanya, aquesta Espanya maníacament radial especialitzada a posar pals als raigs de les rodes dels altres (i a la de Catalunya en primer lloc, i amb més mala llet), ha de quedar enrere. I per començar ha de quedar-hi a la ment, al pensament, dels ciutadans d'aquest poble, que ha de tornar a ser lliure com més aviat millor, abans que els neofalangistes espanyols el facin descarrilar i l'estimbin rostos avall.

Fermí Sidera Riera

EQUALDENT
Odontologia avançada

Passeig Països Catalans 116
17190 Salt
Tel. 972 23 11 79
Fax 972 23 39 20
www.equaldent.com



TOTS ELS TRACTAMENTS AL TEU ABAST

Els alumnes de l'Espriu van a les Fires de Girona

Com ja és costum a l'Espriu, els alumnes de primer i els de segon del Cicle Formatiu de Sistemes Microinformàtics i Xarxes van visitar la Fira Comercial de Girona. L'objectiu és que es posin en contacte amb establiments comerci-

als que es dediquin al camp de la informàtica, per introduir-se en el món de la comercialització de la tecnologia que ells aprenen a les aules.

Constaten que cada vegada és més minsa la participació de comercials que mostrin a la Fira els

nous formats que van apareixent al mercat. Hem de suposar que a través de la Fira no aconsegueixen arribar on els interessa i que troben altres vies per fer-se conèixer. La pròpia tecnologia hi porta.



Els alumnes de 1r d'ESO fan una sortida de tutoria a Fontajau

L'equip docent format pels professors de 1r d'ESO del Salvador Espriu va organitzar una sortida de tutoria a l'esplanada de Fontajau.

Des de fa alguns cursos, s'intenta que a principi de curs de primer, els alumnes nous tinguin l'oportunitat de conèixer-se millor i establir uns lligams que els durin durant tota l'etapa que viuran a l'institut fent el seu ensenyament obligatori.

Per això es busca un espai diferent del propi centre, que tingui un cert atractiu per als alumnes i que els obligui a estar en contacte els uns amb els altres, participant en jocs i altres activi-

tats conjunts que afavoreixen la convivència i la coneixença entre ells i també per part dels tutors.

La caminada des de l'institut fins a Fontajau contribueix a poder determinar les actituds que tenen entre ells mateixos i amb l'entorn.

Una sortida profitosa.



Embranzida creativa a l'escola de belles arts (cursos 2012)

cadors, la construcció de capgrossos, el tast creatiu de Nadal o de Sant Jordi....

A continuació us adjunto el cartell amb el programa i les dades per realitzar la inscripció als nous cursos que s'iniciaran a partir del 9 de gener de 2012 (també podeu seguir les novetats de l'EMBA pel Facebook). I aprofito l'ocasió per animar-vos a participar-hi, ja que tant els professors/ores com les diverses propostes artístiques que ofereixen són d'allò més interessants i qualitatives.

Que passeu unes bones festes i que el proper any us sigui favorable i del tot creatiu!

Delphine Labedan
Directora de L'EMBA



c/ Lluís Moreno (Mas Llorens - Salt) Tel. 972 244 235 Correu-e: bellesarts@salt.cat

Cursos programats per l'Escola Municipal de Belles Arts de Salt

a partir del 9 de gener de 2012

Capgrossos en família - Professora: Núria Efe
Horari: dilluns de 18.30 a 20.00 o dissabte de 10.30 a 12.00
Preu: 65 € per família (material inclòs) - Contacte: 972 630 229 - nurioefe@gmail.com

Modelat amb cartró pedra - Professora: Núria Efe
Horari: dilluns de 18.30 a 20.00 o dissabte de 10.30 a 12.00
Preu: 50 € per família (material inclòs) - Contacte: 972 630 229 - nurioefe@gmail.com



Curs de cal·ligrafia: les minúscules romanes

Professor: Carles González González
Horari: dimarts de 19.00 a 21.00
Preu: 55 € per 5 sessions (material inclòs)
Contacte: 634 328 516 - Correu-e: gnczcreations@gmail.com

Curs monogràfic d'iniciació al tapís - Professora: M. Pilar Pérez
Horari: dijous de 10.00 a 12.00 o de 18.00 a 20.00
Preu: Matricula: 30 € - Mensualitat: 45 € (material inclòs)
Contacte: 972 219 863 - 607 975 345 - Correu-e: pilli_pa@hotmail.com

Curs monogràfic d'aerografia

Professor: David Fauchs Xifra
Horari: dimecres de 20.00 a 22.00
(gener-març, 2012) - Preu: 150 €
Contacte: vit@artestudi.cat. Webs: www.artestudi.cat - www.aerovit.com



Curs d'iniciació al llenguatge de la fotografia en blanc i negre

- Professor: Martí Artolejo
Horari: dilluns de 19.00 a 21.00 (de 9 de gener a 26 de març de 2012)
Preu: Matricula: 40 € - Mensualitat: 50 € (material laboratori)
Contacte: 629 732 530

Curs d'iniciació al gravat - Monotips, estampacions, linogravat, xilografia i punta seca
Professora: Finutcha Prats - Horari: matins (dia a concretar) - Preu: 90 € + 10 € de material
Contacte: 616 051 770 - Correu-e: finutcha.prats@gmail.com

Curs de creacions plàstiques originals i divergents

Tècniques i procediments d'experimentació artística - Professora: Carme Garriga
Horari: dijous de 18.00 a 20.00, a determinar (de febrer a abril de 2012)
Preu: 75 € + 10 € de material - Contacte: 656 867 619 - 972 240 253



Inauguració del parc d'aigües braves de la Pilastra

El Parc d'Aigües Braves de la Pilastra està situat a la llera del riu Ter, a l'est del terme municipal de Salt. El parc té una longitud de 305 metres al llarg del braç dret del riu, en paral·lel a la via verda del Carrilet d'Olot a Girona i a la carretera N-141e de Besanó a Salt. Es tracta d'un espai forestal (amb inici al límit entre els termes municipals de Salt i Besanó, i final al terme de Salt) que té uns valors ecològics importants i està inclòs dins de la Xarxa Natura 2000.

Els tràmits per a la construcció del parc han durat més de 6 anys i l'import del projecte, dut a terme per l'empresa Àrids Vilanna, ha estat de prop de 150.000 euros. D'aquesta quantitat, 100.000 eu-

ros han estat subvencionats pel Consell Català de l'Esport de la Generalitat i la resta, entre l'Ajuntament de Salt i la Diputació de Girona.

L'actuació que s'ha dut a terme a la zona, avalada per la declaració d'impacte ambiental favorable del Departament de Medi Ambient de la Generalitat, ha consistit en la construcció d'estructures naturals per formar ressals hidràulics i deflectors que permeten accelerar el flux d'aigua. També s'han construït un camí de servei al marge dret del riu, dos embarcadors que permeten una còmoda i segura utilització de la instal·lació, i uns suports per a les portes d'eslàlom.

A més, s'ha aprofitat el projecte

per realitzar accions de recuperació ambiental en l'àmbit del riu Ter, amb l'objectiu d'eliminar la vegetació al·lòctona i estabilitzar els marges fluvials.

El parc és un projecte que millo-



Salt acull la primera trobada del projecte Lablearning

als països en desenvolupament. Aquestes noves tecnologies tenen el potencial de transformar radicalment la forma en que les persones poden aprendre durant tota la seva

vida. Per treure el màxim profit de les noves tecnologies, s'han de repensar els enfocaments en l'aprenentatge i l'educació. Els destinataris del projecte –finan-

çat per la Unió Europea- són joves d'entre 12 i 18 anys amb dificultats d'aprenentatge de Salt, Figueres, Dinamarca, Itàlia i Holanda.

Les saltenques es manifesten contra la violència masclista

La Comissió de Dones pel 25 de Novembre a Salt va celebrar, amb diferents actes, el Dia Internacional Contra la Violència envers les Dones. Al matí, es va pintar un graffiti, amb el lema «Dones Lliures». Ja a la tarda, es va fer una passejada amb aturades als dos llocs on l'any passat van ser assassinades dues saltenques a mans de les seves exparelles. La passejada-manifestació va acabar al Passeig, on es va llegir un manifest multilingüe.

Les dones assistents van denunciar «no només la violència que apareix en grans titulars als mitjans de comunicació, sinó també aquelles formes més silencioses» com el maltractament psicològic, la mutilació genital femenina, els matrimonis forçats o la desigualtat salarial. I després d'una primera lectura en català, ho van fer en mandinga, fula, àrab, castellà o alemany, entre moltes d'altres llengües presents al municipi.

Les saltenques també van fer una crida a la societat civil i les administracions a reflexionar sobre els models femenins que mostra el cinema, la música o els mitjans de



comunicació. A banda de reclamar que es dediquin més recursos a lluitar contra la violència masclista, les dones de Salt van recordar que la Llei del dret de les dones a eradicar la violència masclista ha de «protegir la dona i ajudar-la a sortir del cercle de la violència». També van posar èmfasi en la prevenció i educació de la població adolescent i infantil.

La passejada va tenir moments molt emotius. Quan es va recordar a Mò-

nica González i Farida Barhmouni, per a qui el col·lectiu de dones magrebines va voler fer un homenatge en català i àrab.

La Comissió de Dones pel 25 de Novembre està formada per l'Associació de Dones Amal, l'Associació Yamarikafo, l'Associació de Dones Progressistes de Nigèria, l'Associació Acagia, l'Associació Dones Endavant, l'Associació La Saltenca, així com d'altres dones a títol individual.



“Frec a Frec amb Raluy”

A la revista de desembre donàvem la notícia d'un dinar que els oients del programa “Frec a Frec” de Ràdio Salt van oferir a la família del Circ Raluy. Per manca d'espai no vam poder incloure les fotos de l'esdeveniment, i aquí us les fem arribar.

Fotos: Pere Quero



El dia 4 de desembre es va celebrar a La Mirona el nostre onzè aniversari. Des de La Farga voldria donar les gràcies a tots per la vostra participació, ha sigut un èxit total, hem sigut 300 participants. Una vegada més hem superat totes les adversitats degut a la forta crisi que passem. Hem demostrat que som un poble unit i amb una gran capacitat de superació, que ja voldrien molts. Que n'aprenquin els de la premsa, que sempre sortim per les males notícies i no per les bones, que també són moltes. Agraïment a tots els que hi han col·laborat. Les cuineres de Salt han fet les postres, molt bones. Els nois del handbol van servir les taules com a grans professionals. Al Centre de recursos de la gent gran, que s'han superat en fer-nos un detall per cada un. Al president del Consell de la gent gran, Sr. Valentí, per la seva dedicació -ajustant pressupostos- que ha fet possible aquesta diada, sincerament t'ho agraïm de tot cor.

Josep Pla



Èxit de presentació de Salt per la Independència

Divendres 16 de desembre es va presentar al teatre de Salt l'Assemblea Local de Salt (Salt per la Independència) dins el procés de constitució de l'Assemblea Nacional Catalana.

Salt és un més del centenar de municipis que s'estan adherint a aquesta iniciativa, l'objectiu de la qual és assolir un Estat propi.

Davant d'un nombrós públic es va projectar el documental "Spain's secret conflict" realitzat per una productora britànica on s'analitzen, des de diferents punts de vista, les relacions entre Espanya i Catalunya. Posteriorment, Jordi Millà (Cercle Català de Negocis) va exposar als assistents les raons econòmiques que recolzen l'Estat propi català i tot seguit es va desenvolupar un debat moderat per Guillem Terribas i que va comptar amb la presència de personalitats com l'escriptora Maria Mercè Roca, Joan Canadell (Cercle Català de Negocis), Carles

Castellanos (Consell Permanent de l'Assemblea Nacional Catalana) i Albert Rossich (catedràtic de Filologia catalana de la UdG). Els convidats van exposar els motius que justifiquen la independència des d'una perspectiva econòmica, històrica, lingüística, cultural i social. Tots ells, van coincidir amb què dues nacions com Catalunya i Espanya, que basen la seva relació en la competència, que tenen interessos tan oposats i en la que una d'elles té el poder d'un Estat, sotmet l'altra a una limitació que la porta a



Foto: Ros Ribas

Èxit de presentació de Salt per la Independència

l'empobriment. Finalment el públic va poder fer preguntes als ponents que aquests van argumentar. L'acte d'ahir va posar en evidència

el sentiment sobiranista creixent en els darrers dos anys i referma la idea que la independència no és només una qüestió identitària,

sinó una necessitat immediata per un país que tingui aspiracions de creixement i benestar per a la seva societat.



Els jugadors

Direcció: Pau Miró
Intèrprets: Andreu Benito, Jordi Boixaderas, Jordi Bosch, Boris Ruiz.

El dia 11, 12 i 13 de novembre, amb una coproducció del Teatre Lliure i el Canal, es va estrenar a Salt aquesta obra molt interessant, ben interpretada per aquests grans actors.

L'acció passa en un pis antic i al voltant d'una taula i sota una làmpada. Quatre homes que superen els cinquanta anys, als quals la vida ha maltractat, segurament pel joc, tots sense feina i un d'ells – profe de mates - ha perdut el seu pare i aquest se li apareix en somnis i vol dir-li alguna cosa que no acaba d'entendre.

Els altres són un barber, un enteramorts i un actor, tots són jugadors de ruleta, cartes i altres. Recullen molts fracassos i a vegades sort, però aquesta desapareix i no torna.

És una radiografia de les relacions humanes, de la por que tenen d'enfrontar-se a la realitat canviant i ells no l'entenen. L'obra està esquitxada d'una bona dosi d'humor.

Tot acaba amb un joc molt perillós – decideixen atracar un banc – , és molt probable que no surti bé, s'ho juguen a una carta, vermella o negra, sempre hi ha una oportunitat per guanyar la partida.

Així ens ho expliquen aquests quatre actors amb una magnífica actuació i que han tingut molts aplaudiments del públic assistent.

Josep Pla



També es poden decorar els envasos o garrafes amb elements opacs com fulles seques, papers, plastilina, teles i teixits diversos... fent sorgir formes d'allò més curioses. Això sí, haurem de procurar no cobrir-los del tot perquè es pugui escampar la seva claror. Aquests petits fanals són ideals per col·locar a la taula, sobre un moble, a l'escala... i es poden penjar amb l'ajuda d'un tros de filferro, que farà la funció de nansa.



Construir vistosos punts de llum amb dissenys ben originals i expressius que ha realitzat amb molta traça Fina Casellas. Es tracta de decorar un full DIN A4 a base de pintar, esfumar i difuminar amb barres de ceres toves, un cop acabada la tasca s'aplica oli d'oliva amb un cotó humitejant tota la superfície pintada. Un cop s'ha assecat del tot (vol el seu temps) ens adonarem que el full opac s'ha convertit en transparent gràcies als efectes de l'oli, propietat que aprofitarem per construir el fanalet tot enrotllant el paper al voltant d'un llantió, Finalment el subjectarem amb cola o amb un pal de pinxo coronat amb un element decoratiu realitzat amb la mateixa tècnica.



Una altra opció ben original és la de decorar, troquelar, encolar... bosses de paper que deixen percebre la llum de forma molt matisada. Podeu veure'n els efectes en la primera i última fotografia d'aquest escrit. Bones Festes i un lluminós Nadal!

Carme Garriga

El pinsà mec (*Fringilla montifringilla*)

El pinsà mec és un ocell estrictament hivernant a casa nostra, el podem trobar els mesos de fred, sobretot entre desembre i febrer. Cria a la taigà europea a Escandinàvia i nord de Rússia, mentre que a l'hivern realitza desplaçaments cap a l'Europa occidental. A Catalunya la seva presència durant l'hivern pot ser molt variable segons els anys, dependent en part de l'abundància d'aliment i la cruïsa de l'hivern dels llocs típics d'hivernada, que solen ser els països centreeuropeus, així segons la duresa de l'hivern en aquests llocs, es poden produir irrupcions cap a països més meridionals com Catalunya.

El plomatge del pinsà mec és de tonalitats brunenques, molt similar al pinsà comú (*F. coelebs*), però se'n distingeix pel color taronja del pit i les espatlles, a part de presentar el carpó de color blanc, el carpó és la part baixa de l'esquena. Tot i que durant el període reproductor hi ha un clar dimorfisme sexual, durant l'hivern els mascles adquireixen un plomatge similar al de les femelles i els joves. A l'hivern

Foto: Miguel Ángel Fuentes

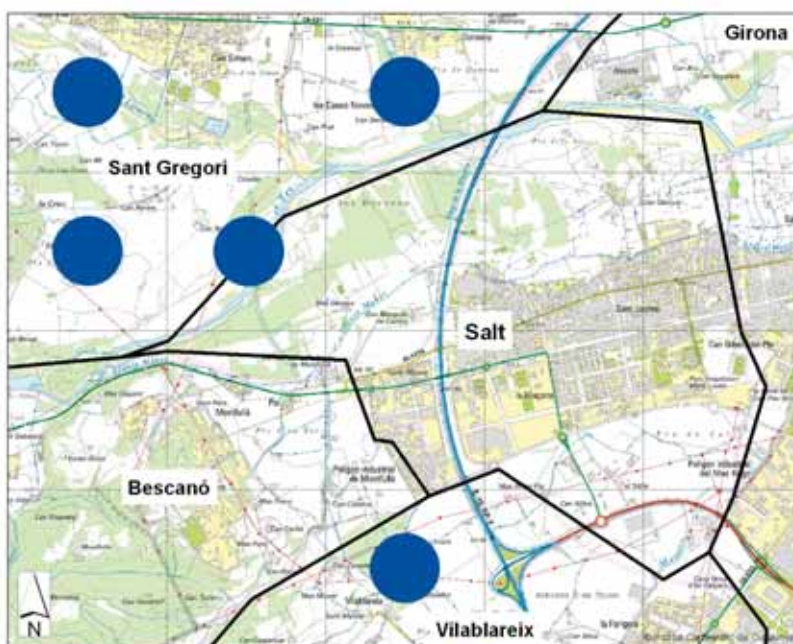


és un ocell gregari, pot anar en petits grups, però el més habitual és que aparegui barrejat en estols de pinsà comú, en aquests grups es diferencia amb facilitat pel color blanc del carpó, caràcter visible sobretot en vol.

Malgrat que a l'hivern es pot veure una mica pertot arreu, és característic dels boscos caducifolis mon-

tans, en especial de les fagedes i bedollars. Tot i això, també és molt regular en zones obertes o conreus arbrats. És un ocell majoritàriament granívor i s'alimenta principalment de les fages i les sàmares dels bedolls, tot i que en zones obertes menja tot tipus de llavors de les plantes ruderals. A l'estació d'anellament científic d'ocells del Parc de les Deveses s'han capturat i anellat únicament dos individus, tots dos el mateix any, el febrer de 2009. Al tractar-se d'una espècie poc anellada a Catalunya i de presència irregular, l'anellament d'aquesta espècie al Parc de les Deveses ens mostra l'interès i la diversitat d'ocells que podem observar en aquest indret.

Lucia M. Bence



● Sedentari ● Hivernal ● Migrador ● Estival

Interessos enfrontats

Potser la imatge ja ho diu tot. Visc en una casa del Veïnat on la part interior de l'illa tenim patis. D'entrada vull deixar clar que a mi també m'agraden els animals i així ho transmeto als meus nens. Fa mesos que estic patint els inconvenients de què altres veïns tinguin gats que deixen sortir a "pasturar" lliurement pels patis interiors: defecacions, destrosses en les jardineres, trencament de plantes, plomes i retalls, terres escampades... Dimarts passat vaig recollir com mig quilo de xurrus pudents de la meva petita jardinerera.

En definitiva, que, a part de l'engorro que em suposen aquestes visites no autoritzades ara resulta que, no puc alimentar als ocells a l'hivern perquè els estic posant un parany que també aprofiten els gats per fer de les seves. Tinc identificats uns quatre felins: un negre, un ros atigrat amb la cua regirada, un marronet atigrat i un de grisós. Algú em pot facilitar una solució que no vagi en contra de la vida de cap animal? Un altre dia potser també us parlaré dels lladrucs dels gossos...

Anna Peñalba



tot Salt. El portal de la vila de Salt

www.totsalt.cat
info@totsalt.cat
 Tel. 617 13 13 12

AnimSalt

El portal d'informació d'animals de companyia perduts o trobats a Salt

www.manelop.net
animsalt@manelop.net

 **Gudayol Auto-Taller, S.A.**



Servei Oficial: C/ Mercè Rodoreda, 13
SALT Telèfon 972 24 37 49

Xapa i pintura:
C/ Mare de Déu de la Salut, 34
Telèfon 972 23 27 78

e-mail: gudayol@raopel.com

Nova Exposició
C/ Mercè Rodoreda, 20
17190 Salt

També ens podeu trobar a internet:
www.gudayol.com

Cotxes nous Km 0 Gerència Vehicles usats

GUDAYOL



Ingredients: (6 persones)

- 4 botifarres dolces
- 3 pomes
- 8 llesquetes de pa
- 1 llimona (la pela)
- 1 branca de canyella
- 1 raig de moscatell
- aigua
- sucre

Elaboració:

Poseu una cassola al foc amb el moscatell, una mica d'aigua, la pela de llimona, la branca de canyella, una mica de sucre i les botifarres. Deixeu coure les botifarres, punxant-les de tant en tant i girant-les, fins que estiguin fetes. Llavors, retireu-les del foc i reserveu-les.

A la mateixa cassola amb el suc sobrant, feu coure les pomes, ben netes i tallades a llunes (no cal pelar-les). Quan es tinguin cuites, també cal treure-les i reservar-les.

En una paella al foc, amb oli de gira-sol, fregiu les llesques de pa fins que us quedin unes torrades ben cruixents. Després

poseu les torrades a la cassola fins que s'amarin del suc de la cocció de les botifarres i les pomes.

Finalment, damunt de cada llesca de pa, poseu mitja botifarra i uns talls de poma i ja tindreu el plat acabat.

Recepta de la sra. CÈLIA GÜELL RIPOLL
Del grup de Les Cuineres de Salt.

CUINA INTERNACIONAL

Peix espasa a la grega (Grècia)



Ingredients per a 4 persones:

- 1 kg de peix espasa a rodanxes
- 4 cullerades d'oli d'oliva
- 2 cebes grans
- 4 grans d'all
- 1/2 kg de tomates
- Suc d'1 llimona
- 2 cullerades de julivert picat
- 2 fulles de llorer
- Romaní i farigola
- Sal i pebre negre
- 1/2 tassa de vi blanc

Guarnició

- Rodanxes de llimona
- Olives negres

Preparació:

Escalfar l'oli d'oliva en una paella i fregir les llesques de peix per cada costat durant 5 segons i posar en una plata pel forn els talls de peix, un al costat de l'altre. Picar finament la ceba i l'all i fregir-ho lleugerament en el mateix oli a foc baix, durant 10 minuts o fins que quedi daurat lleugerament. Pelar les tomates, treure'n les llavors, tallar a quarts i ho afegiu a la ceba amb el suc de llimona, julivert picat, el llorer i una mica de romaní i farigola.

Hi posem sal i pebre, ho barregem tot i es deixa a foc suau durant 10 minuts, hi afegim el vi blanc i aboquem la salsa al cim del peix; es cobreix amb paper d'alumini i ho posem al centre del forn, prèviament escalfat a 220 durant 15 minuts. Es destapa per comprovar si el peix està cuit. Se serveix calent o tebi, decorat amb llesques de llimona i les olives negres.

Aquesta recepta és molt popular a Grècia i també a tot l'Orient, es pot preparar amb llesques de qualsevol peix de carn blanca.

Naixements, casaments i defuncions

Naixements

Zakaria Amraoui	23/10/11
Yulianny Taveras Fernandez	23/10/11
Mohamed Amin Tajmanti	26/10/11
Samuel Nicolae	31/10/11
Marwa Fettouch	2/11/11
Simra Jit Kaur	2/11/11
Alae Hajo	2/11/11
Jana Boix Torres	3/11/11
Assier Luis Martinez	3/11/11
Ines Luis Martinez	3/11/11
Aisa Jabbi	4/11/11
Juan E. Clavijo Almendarez	4/11/11
Matida Jaitem	5/11/11
Oussama Bouilmaouen	6/11/11
Fatoumata Binta Diallo	7/11/11
Fatima Azghari	9/11/11
Laia Rodriguez Campos	9/11/11
Juan Antonio Cebrian Diaz	10/11/11
Hugo Valebona Justicia	11/11/11
Moscim el Asri	12/11/11
Mohamed Bartal	13/11/11
Fanta Bajaha	14/11/11
Mariama Dalanga Djalo	14/11/11
Fco. Javier Romero Caceres	15/11/11
Teo Martin Delgado	15/11/11
Ariann Divi Costa	16/11/11
Hajar Laazibi	17/11/11
Nisrine Lammaassab	17/11/11

Sokaina Manouach Manouach	17/11/11
Ilham Manouach Manouach	17/11/11
Nabil Ben Ydir	17/11/11
Shasha Zhan	18/11/11
Aitana Pubill Domingo	19/11/11
Noa Bello Sánchez	20/11/11
Zoe Ocaña Molina	20/11/11
Sammir A. Santos Bustillo	20/11/11
Mariam Barghighacm	20/11/11
Nour A. Bouharrass el Arguoui	21/11/11
Gloria Garcia Sala	21/11/11
Mahamadu Sissoko	21/11/11
Foune Mouso Sissoko	21/11/11
Ian Bueno Castillo	22/11/11
Patrick Jaramillo Castro	23/11/11
Maika Vila Castro	26/11/11
Ivet Palmada Puig	30/11/11

Casaments

Cherif Bah	
Hawa Sabaly	11/11/11
Inocencio Asensio Plaza	
Marta Jover Cremades	11/11/11
Fco. José Delgado Gallardo	
Raquel Durán Lara	25/11/11
Alex Dennis Cedillo Merlhan	
Verónica P. Vines Bejarano	30/11/11

Defuncions

Elena Martinez Martinez	03/11/2011
Rosa Casas Serra, 85 anys	04/11/2011
Felix Romero Gordillo, 67 anys	07/11/2011
Miquel Reixach Arnay, 76 anys	08/11/2011
Manuela Barba Montañez	14/11/2011
Andrés Valvueda Romero	15/11/2011
Gregorio Arroyo Galera, 78 anys	16/11/2011
Antonio Guillen Gonzalez, 63 anys	18/11/2011
Carmen Moreno Ruiz, 86 anys	20/11/2011
Joaquin Carreras Pujolras, 65 anys	23/11/2011
Antonio Gil Martin, 79 anys	26/11/2011
Maria Bonet Canals, 84 anys	02/12/2011
Eugenia Garcia Martinez, 84 anys	02/12/2011
Ana Cervia Deulofeu, 91 anys	03/12/2011
Matias Chamorro Rubio, 82 anys	07/12/2011
Maria Conejo Gonzalez, 42 anys	08/12/2011
Maria Mercader Burgos, 74 anys	07/12/2011
Jose Montoro Valenzuela, 67 anys	08/12/2011
Lluís Casas Codina, 87 anys	12/12/2011
Jordi Valenti Babores, 55 anys	09/12/2011
Pere Lapedra Ferrer, 92 anys	14/12/2011

EL TEMPS

Temperatures i pluviometria

Temperatures i pluviometria del mes de novembre de 2011

Fonts: Museu de l'Aigua i Gerard Taulé (Salt-XOM)

Novembre / Dies	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Temperatura Mínima	8	11	16	12	12,5	11,5	7,5	8	7	6,5	8,5	10	11	10,5	10,5
Temperatura Màxima	23,5	23,5	21	15,5	15,5	15	19	20	21	21	20	21,5	13,5	16,5	13,5
T. Mínima Deveses	8,3	8,8	13	12	12,5	11,8	10,1	6	4,7	4	5,8	9	10,5	11,8	11
Pluja/mm.		8,6	21,6	44,1	20	18,6						0,2	3,3	2,9	45,8
Humitat (%)	82,3	82,3	93,7	94,3	93	89,7	73,7	72	80,3	78,7	84,7	87	92,7	88,3	93

Novembre / Dies	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Temperatura Mínima	12	8	8	4	10	11,5	12	7,5	4	4	3	3,5	5	9	4
Temperatura Màxima	14	18,5	18	17,5	17,5	17	13	21,5	20	18,5	19	18	14,5	20	18,5
T. Mínima Deveses	12	6,7	6,5	2,6	10	12,3	12,6	5,5	2	1	-1	-0,5	1	5,5	2
Pluja/mm.	8,2			7,1	13,6	53,9	3,8								
Humitat (%)	94	84	85	84,3	89,7	96	88,7	75	86,7	85,3	82,3	89,3	89,3	84	88

Dies de pluja: 14
Màxim en un dia: 53,9 el dia 21 de novembre
Pluja acumulada: 251,7 (mm)
Temperatura màxima: 23,5° els dies 1 i 2 de novembre
Temperatura mínima: 3° el dia 26 de novembre
Temperatura mínima Deveses: -1° el dia 26 de novembre

=VIDA=

COM
L'AIGUA
A
LA
TERRA

EL
POBLE
A
LA
FARGA



Foto: Roger Torramadé

Vols col·laborar?: 2107-0121-58-3358133612 - Unnim